

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Suport Tècnic i Inventari
Biblioteca del Patrimoni Cultural

1861

Memòria de les intervencions arqueològiques al Poblat del Puig Roig del Roget, el MasRoig

Genera Monells, Margarida

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

MEMÒRIA DE LES INTERVENCIIONS ARQUEOLÒGIQUES AL POBLAT
DEL PUIG ROIG DEL ROGET, EL MASROIG
EL PRIORAT

(Campanyes anys 1994, ~~95 i 96~~)

Margarida Genera i Monells
gener de 1997

INDEX

SITUACIÓ

TREBALLS REALITZATS

RESULTATS OBTINGUTS

TREBALLS REALITZATS L'ANY 1994

INVENTARI DELS MATERIALS

BIBLIOGRAFIA

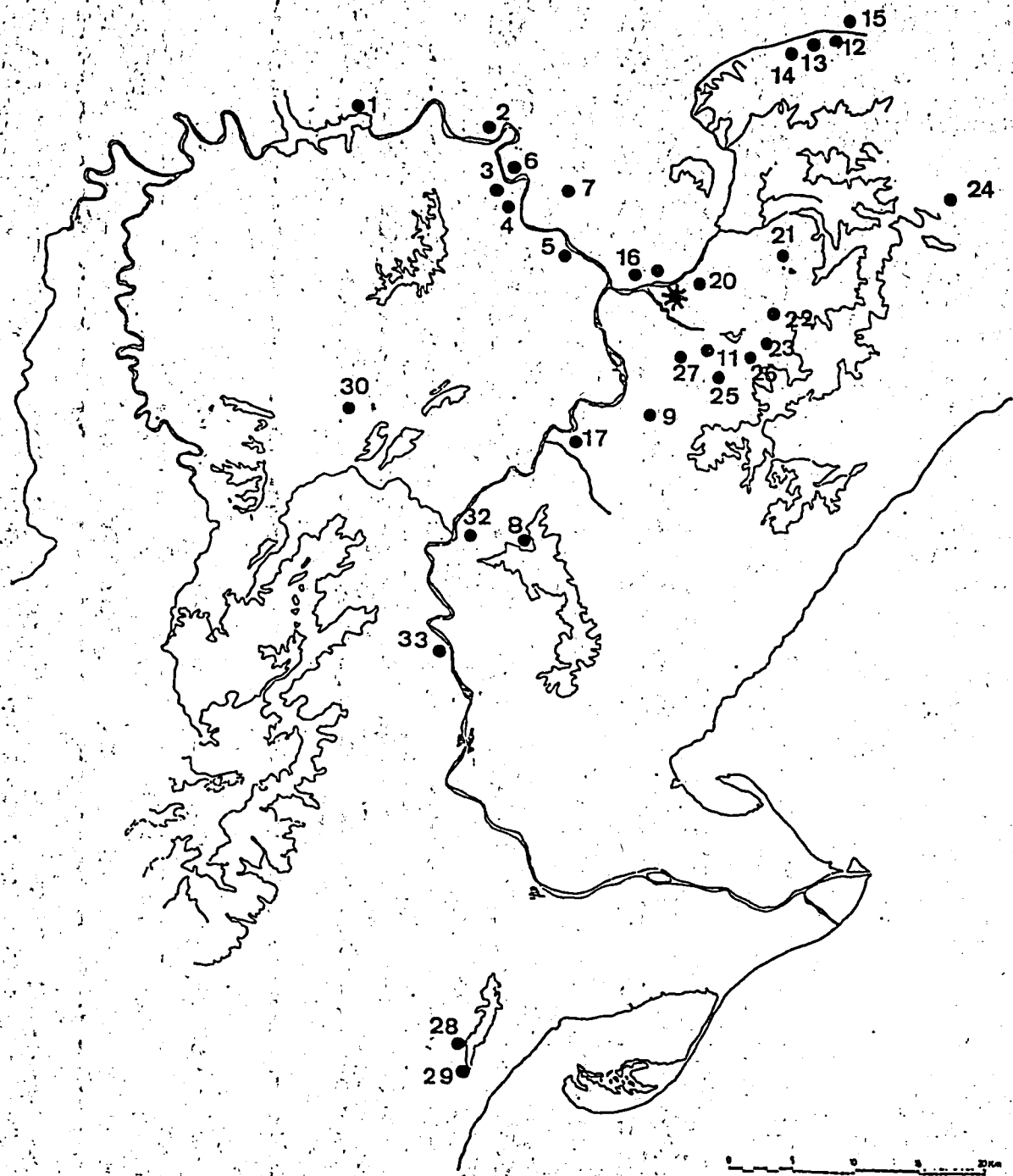
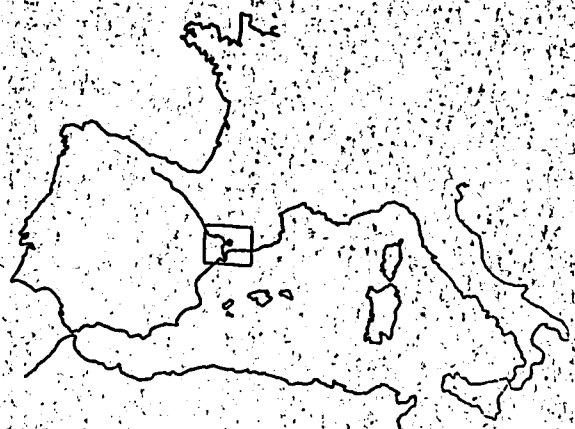
EQUIP DE TREBALL

SITUACIÓ

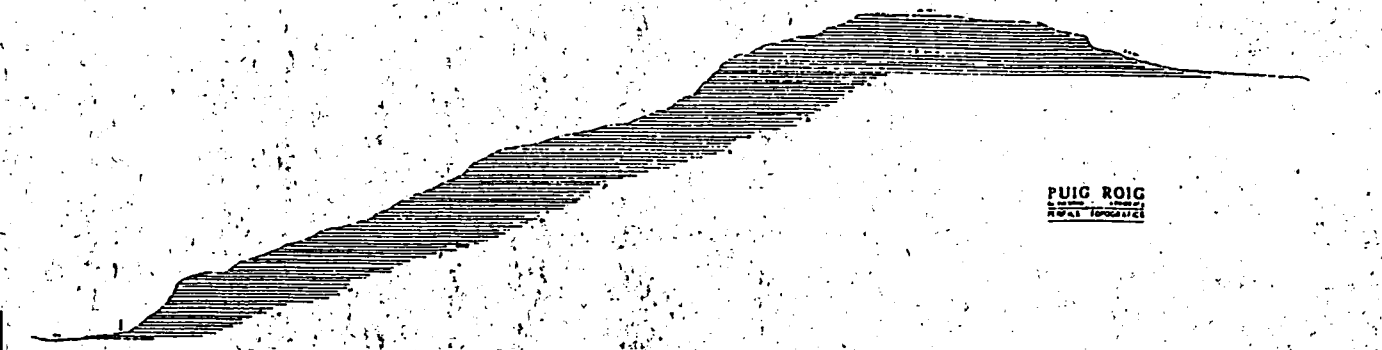
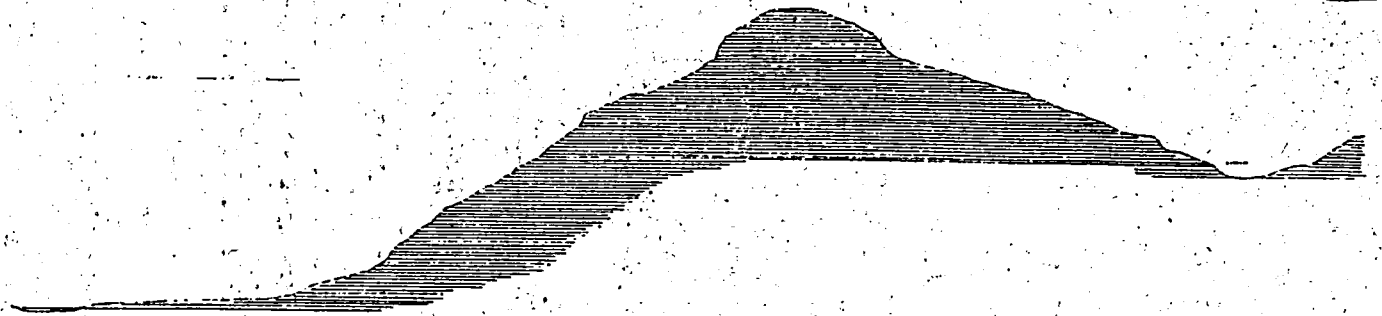
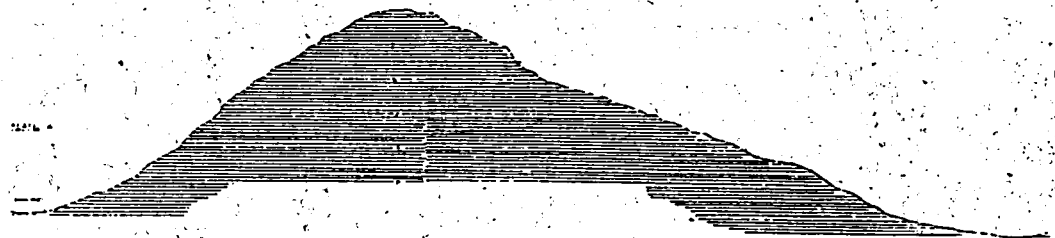
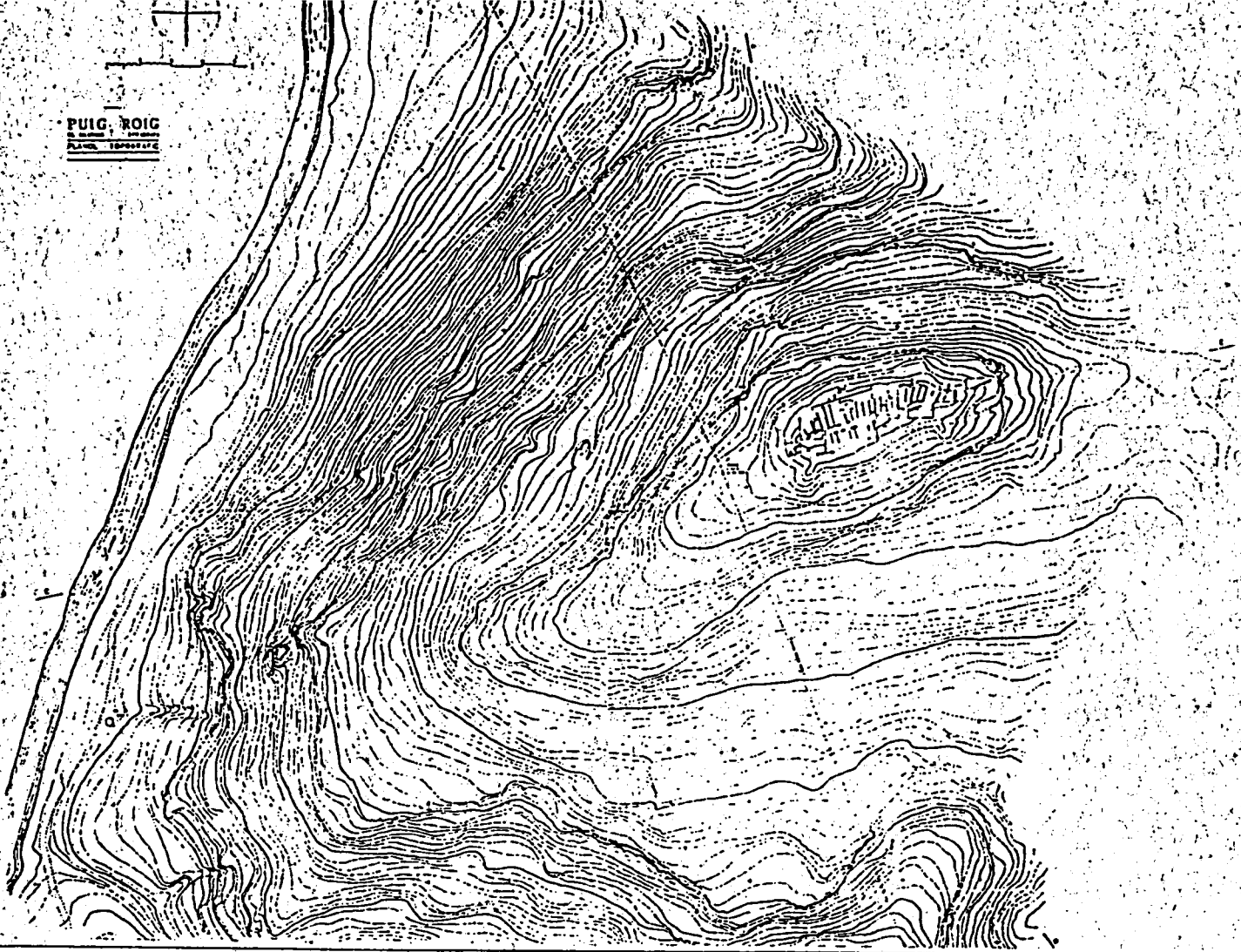
El Puig Roig del Roget és un jaciment que es troba sobre un turó d'uns 230 m sobre el nivell del mar i uns 150 sobre el curs actual del riu Siurana, un dels afluents de l'Ebre. És encara dins del terme del Masroig, però a la zona limitrofa al terme municipal de Bellmunt de Siurana, pels voltants de l'antiga dependència de la Cartoixa d'Escaladei. Tot aquest territori pertany a la comarca del Priorat, a uns 50 Km de Tarragona.

El jaciment ocupa una extensió de forma el·lipsoide al cim del Puig Roig. El turó és envoltat a l'oest pel riu Siurana que en tretalla la base i origina uns pendents considerables, coberts actualment de boscos de pins; cerclat al sud i a l'est per la barranquera de Vilà, els vessants d'ambdues bandes són també molt rostos i per això només resulta accessible d'una manera còmoda i segura pel nord-est.

El Puig Roig, de materials roigs del Buntsandstein (gresos i conglomerats quarsoso) recolza subhoritzontalment en el sècol paleozoic. Al cim, a la zona d'excavacions, hi ha

PUIG ROIG
Elev. 1000m
Rural Landscape

PUIG ROIG
Elev. 1000m
Rural Landscape

mostres de conglomerats continentals, possiblement d'edat neògena.

Un cop conegudes la situació i les característiques del Puig Roig i examinada detalladament la zona on és emplaçat, vàrem creure que era un lloc adient per a portar-hi a terme un pla d'investigacions a curt termini, una gran part del qual ja s'ha realitzat. Els resultats obtinguts es troben recollits en la corresponent memòria d'excavacions, així com diverses publicacions sobre aspectes molt concrets del jaciment, recollides

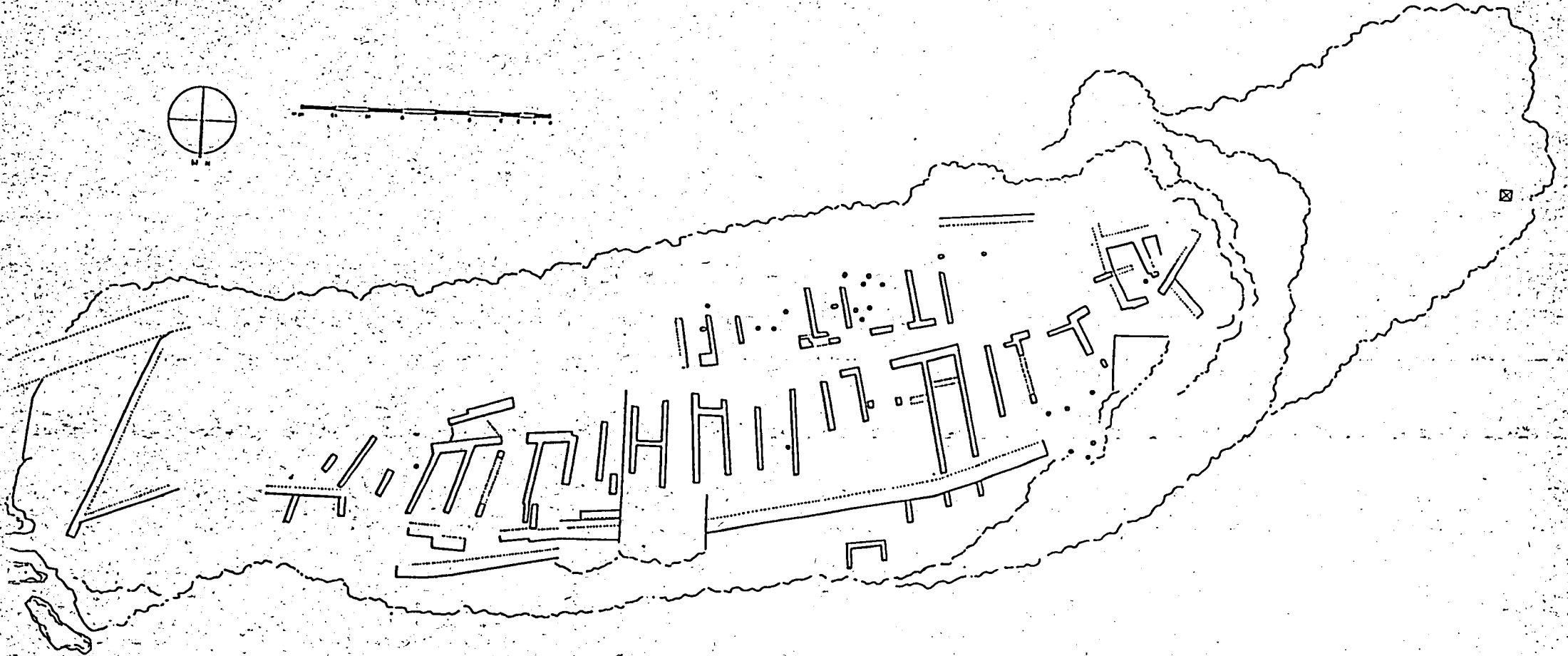
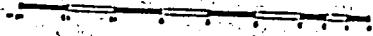
en l'apartat bibliogràfic.

TREBALLS REALITZATS:

D'acord amb el programa previst, les intervencions corresponents als anys 1994 i 1995 es van dedicar bàsicament a les tasques de neteja, consolidació, manteniment i dibuix de totes les estructures excavades durant els anys anteriors, i a l'estudi de i interpretació de la construcció, atribuïda a una torre (campanya del '94), situada en el costat oest del poblat.

Amb tots aquests treballs podem considerar, que almenys pel que fa a l'àrea central són visibles la major part d'estructures, cosa que ens permet arribar a una sèrie de conclusions sobre la planta del poblat.

RESULTATS OBTINGUTS:

Un cop analitzada la planta d'aquest establiment, comprovem l'existència d'una sèrie d'elements que ens permeten afirmar que la construcció de aquest poblat és el resultat d'un disseny prèviament elaborat. Es a dir, la seva configuració no és en absolut casual, ni l'addició de construccions desconnectades.

Aquesta planificació es fa palesa sobretot en l'adaptació del conjunt de les construccions a les característiques físiques, en particular les topogràfiques, del turó. Això suposa, d'altra banda, l'exploració acurada del territori i a la vegada el coneixement aprofundit de la morfologia d'aquest puig en el moment de ser seleccionat com a establiment humà.

Creiem, per tant, que es tracta de l'aplicació d'un model, ja conegut, a la morfologia del terreny escollit en aquesta ocasió, on s'implanta, d'una manera ordenada una sèrie de construccions, que constitueixen el propi poblat.

Els elements estructurals d'aquesta implantació són:

.El carrer central i de moment únic del poblat, que organitza l'accés i la circulació entre els diferents àmbits.

.La murada o mur de contenció, el qual, a part de definir el límit físic del poblat pel costat nord, compleix la funció de defensa i regularització topogràfica del turó.

.La trama "urbana" pròpiament dita, definida per les diferents estances o àmbits aquí construïts

.Les fites "urbanes" o elements constructius que acompleixen una funció singular dins del conjunt. En aquest apartat incloïm la suposada torre, els blocs d'accés, ...

Configuració urbanística:

Si tenim en compte que el disseny suposa una idea apriorística d'una estructura més o menys complexa (en aquest cas un poblat), obtinguda com a resultat de l'anàlisi de cadascun dels factors funcionals, formals i constructius, que hi han

de concórrer i que fan possible la seva construcció; comprovem que el Puig Roig no fou el resultat d'una agrupació de construccions generades per un creixement orgànic, sinó que es tracta d'un conjunt adientment planificat, segons unes necessitats d'un determinat grup humà.

Per tant, creiem molt probable que abans que es portés a terme la instal·lació d'aquest establiment es tinguessin en compte una sèrie de factors que més tard no solament determinaran la tria del lloc adient, sinó també la distribució dels espais, segons les necessitats de l'activitat humana a desenvolupar-hi.

En aquesta selecció s'estableix un ordre de jerarquies que podem classificar en dues categories:

. La que inclou els factors que intervenen en la valoració dels requisits, que ha de reunir l'indret com a lloc d'habitació (existència d'aigua, recursos alimentaris, proximitat de matèries primeres, etc.).

. La que inclou els factors que intervenen en la

configuració de la morfologia de l'establiment.

Dins de la primera categoria de factors, el Puig Roig reuneix una sèrie de condicions molt favorables com a lloc d'habitació:

-Es tracta d'un punt d'una certa elevació i de fàcil defensa

-Prop de l'aigua, que aporten les fonts dels voltants, i, sobretot el riu Siurana

-Existència de matèries primeres:

.silex, en forma de petits ronyons i nòduls, provinent de la serra veïna del Montsant, una pedrera que ha proveït l'home d'aquesta matèria primera durant mil.lennis.

.en una zona rica en mines. Tot i que les mines de Bellmunt i del Molar eren bàsicament de galena, hom n'ha extret altres varietats de minerals.

-Situació en un punt de convergència de camins i vies naturals que comuniquen les terres del Priorat amb les riberenques de l'Ebre a través del riu Siurana que faciliten l'intercanvi amb altres poblacions mediterrànies.

Pel davant mateix del Puig Roig passa l'antic camí que unia els pobles de Bellmunt i el Molar i les respectives zones

mineres, i alhora relaciona el nostre jaciment amb el poblat i la necròpolis del Calvari i amb altres de la mateixa època.

El Puig Roig, de materials roigs del Buntsandstein (gresos i conglomerats quarsosos) recolza subhoritzontalment en el sòcol paleozoic. Al cim, a la zona d'excavacions, hi ha mostres de conglomerats continentals, possiblement d'edat neògena.

Referent a la segona categoria de factors, un cop determinat el lloc on instal·lar-se, s'ha de tenir en compte la manera com efectuar-ho. Es, a dir, la selecció dels factors que tenen alguna incidència en la organització, .. en funció d'unes necessitats del control del territori

.Morfologia del turó

.Operacions de moviments de terra necessaris per a crear la plataforma adient.

.Nombre, dimensions, disposició i orientació dels àmbits necessaris, segons les diferents funcions (d'habitatge, emmagatzematge, manufactura de productes diversos, ...).

.Disposició i dimensions dels espais de

comunicació o circulació

.Situació i configuració dels accessos.

.Configuració i traçat dels elements defensius.

.Disposició dels elements de control del territori.

Aspectes funcionals, formals i constructius del disseny del poblat:

Com hem dit en la memòria corresponent, les construccions del poblat apareixen en els dos primers estrats, els quals corresponen al període immediatament anterior al moment d'abandó del poblat.

Es tracta d'un conjunt d'habitacions de planta rectangular situades al llarg del carrer, que coincideix amb l'eix longitudinal d'est oest, aproximadament, i adaptades a la morfologia del terreny. En determinats punts, on la configuració del puig s'eixampla considerablement, hi trobem una segona línia de construccions.

.Carrer central:

Com ja hem dit, constitueix l'eix longitudinal del turó d'est-oest, i en realitat de tot l'establiment. En conjunt presenta un traçat aproximadament rectilini, amb certes irregularitats en les dues alineacions que el conformen. En els trams on el traçat es conserva clarament té una amplària d'1,40 m aproximadament.

Observem que en el seu disseny van tenir més més rellevància els criteris funcionals (d'organització i comunicació entre els diferents àmbits) que els estrictament formals, segons el concepte actual del model mediterrani d'establiment humà organitzat, en el qual les alineacions (aspecte formal) s'imposen d'una manera més rígida.

D'altra banda, creiem que el traçat i dimensions d'aquest carrer són el resultat d'una planificació racional orientada a minimitzar l'espai necessari d'interrelació entre àmbits. Per tant la morfologia i dimensions del puig n'haurien estat el factor determinant.

.La murada o mur de contenció:

L'establiment és circumdat en el costat nord per una estructura de tanca. Es tracta d'un mur d'aproximadament un metre d'ample, l'estudi de la qual ha constituït el centre d'interès de la campanya de 1996.

A grans trets, aquest mur segueix una direcció est-oest. A partir d'un punt determinat, cap al costat oest, sembla interromput i entra més d'un metre vers la part central del poblat, tot amotllant-se a la forma general del turó i resseguint el seu semiperímetre del sector nord. En aquest darrer tram minva en gruixària i conserva en un pla inferior dues parets perpendiculars com sortint del mateix mur a manera de contraforts. L'aparell de la gran murada és quasi exclusivament de blocs de gres roig.

Així, doncs, aquesta construcció compleix les funcions defensives, de tanca i també de mur de contenció que permet el terraplenat del cim del turó per tal d'ampliar i regularitzar la plataforma en aquells punts on el terreny apareixia més estret.

A part dels aspectes funcionals que queden ben reflectits en els paràgrafs anteriors, és evident que també en té de

pròpiament formals, atès que en molts punts determina els límits del poblat.

La trama "urbana":

Es tracta d'un conjunt constituint el que en altres publicacions hem descrit com un barri, format per una alineació de construccions contigües al llarg del carrer únic i central del poblat, descrit anteriorment. No sempre les cases queden totalment delimitades per les parets corresponents: per això, en treballs anteriors no ens hem referit a habitacions, pròpiament dites, sinó a àmbits, estructures, a parets o senzillament, a amuntegaments de pedres disposades seguint més o menys una alineació definida.

Avui, amb una visió més àmplia i, a la vegada més precisa del conjunt, exposem en forma de quadre les dades que considerem més interessants i que caracteritzen cadascuna d'aquestes estructures, fent constar:

I - Anys de les campanyes en què foren excavades i cales a les quals corresponen.

Número	Tipus Construcció			Dimensions			Tècniques constructives		Nivell d'ocupació	Pavimentació	Forats
	àmbit	estructura	habitació	llargada	amplada	superfície total m2	Mur de pedra	Mur tovot			
							Núm màxim filada	Núm màxim filada			
1	k			indeter.	indeter.	indeter.	traces		66		
2	m			4	1,75	7 m2	3		46		X
3	n			5	1,75	8,75 m2	3		56		X
4	r			5	1,75	8,75 m2	3		46/49		
5	v			5,80	1,75	8,99 m2	2		46/49		
6	w			5,50	1,75	7,875 m2	2		41/60	traces	4 lloses
7			α	5,5	1,65						
8	s			5,5	1,5	8,25 m2	3	2	47	traces	
9	s'			4	1,60	6 m2	3	2	40	pav.	
10		y		6,5	1,6	10,4 m2	2	2	30		
11		b		5,5	1,75	9,35 m2	3		30		
12			e	4,20	1,75	5,25 m2	3		32	traces	
13			a	4,70	1,75	7 m2	4		37	traces	
14	o			5,5	1,75	9,625 m2	4	2	10	X	X
15	u			7	1,75	12,25 m2	3		4		
16	p			7	1,75	12,25 m2	3		3	X	
17	q			7	1,75	12,25 m2	3	7	9		
18			c						5		
19			t	7/6/60	1,75	12,25 m2	3	2	0	X	
20			β	7	1,75					pav.	
21		y		6	1,75						
22			l	3,5	1,70	5,6m2	4	3/4			X
23	f			3,10	3,90	11,47 m2	2				
24	g			3,10	1,80	5,58 m2	2				
25	d'1			3	1,60	4,8 m2	2				
26	d'2			3	4,2	12,6 m2	3				
27			z	7	1,75	10,5 m2	3		5		

II - Orientació de l'eix principal.

III - Dimensions

IV - Tècniques de construcció emprades:

a) mur de pedres; nombre de filades

que se'n coserven

1 estructura

b) mur de tovots; característiques

2 pavimentació

3 altres: existència de forats

Amb l'objecte de seguir un ordre metodològic ens referim en primer lloc a les estructures situades a la subàrea que hem denominat zona 1, que s'estén per la part més estreta del terreny. Hi trobem una sola alineació d'habitacions, que hem designat, correlativament d'est a oest, amb les lletres k, m, n, r, t i w.

Pel que fa a les estructures localitzades dins de la zona 2, trobem dues alineacions d'estances al llarg del carrer central. En aquesta relació seguim l'ordre en què estan situats els àmbits, d'est a oest. y, b, e, a, o, u, p, q, z, t, α , β .

A la banda sud, hi trobem els àmbits: l, f, g, d, δ i γ .

Després de l'estudi de cada una de les construccions que hem trobat al Puig Roig, podem arribar a les conclusions següents:

-Les estructures d'habitació apareixen a partir del punt més elevat del puig. La inclinació del terreny, que es presenta sobretot en el vessant nord, és terraplenada amb argiles i còdols i queda reforçada per la murada descrita.

-Els murs solen assentar-se directament a la roca, al nivell del cim. En alguns punts trobem aquesta roca retallada, la qual cosa ens permet de conèixer algunes de les plantes completes, malgrat que no s'hagin conservat totes les parets.

Els sòcols són sempre de pedra i complementen l'obra diverses filades de tovots.

·Els sòcols: Hem pogut observar diferents tècniques de construcció.

a) Línia única de pedres, més o menys seleccionades, i

generalment allargades, a la filada de base. La major part són de gres roig. Per a la reducció d'espais s'empren alguns còdols petits.

b) Utilització de blocs de roca més dura, gairebé sempre de carreus.

c) Similar al tipus a) amb un revestiment de lloses verticals en una de les cares, a nivell de base.

Troblem indicis que les parets de les façanes que donen al carrer eren fetes amb una doble renglera de pedres.

En general, observem una selecció de la matèria primera per a la construcció dels angles: les pedres són més dures i més ben escairades. Per aquest motiu aquests elements els considerem com a fita "urbana".

En tots tres casos, apareixen molins de mà aprofitats per a material de construcció.

A partir dels sòcols de pedra, les parets són fetes de tovots. La gran quantitat de material que ha estat possible recuperar, entre les peces senceres i les fragmentades, ens ha permès de realitzar-ne un estudi detallat i de reconstruir-ne l'elaboració, que era sempre amb motlles de

les mateixes característiques, de forma de paral·lelepípede i d'unes dimensions bastant regulars: llargària: 46/50 cm, amplària: 19/20 cm i gruix: 15/16 cm. (Vegeu fig.)

1. La massa i la pasta: Generalment consisteix en una mescla natural o elaborada, d'argila i arena barrejada amb aigua, a la qual afegeixen elements vegetals -brins, tiges, fulles- com a estabilitzadors.

Sovint empraven aquesta mateixa pasta com a revestiment de parets o com a suport de grans vasos ceràmics.

A la superfície, hom feia, sempre amb la mà esquerra, unes empremses fondes que facilitaven la penetració del lligament.

En la construcció de les cases, les parets de tovots aconsegueixen dues funcions diferents:

a) la d'elements de closa, o delimitació de l'espai exterior;

b) la d'elements divisors de les estances, o delimitació de l'espai interior

i, doncs, l'estructura d'aquestes parets varia segons la

funció de cadascuna. En el primer cas la fàbrica descansa sobre un sòcol de pedra; en el segon, sembla que la base de la paret sigui la pròpia roca mare o el mateix sòl de la cambra. Quant a l'aparell dels tovots que constitueixen els murs, hom creu que correspon al que en termes de construcció s'anomena a "trencajunt de pla" ("a l'espanyola" o "a sogà") i de filades desiguals. Com a lligament, probablement empraven una argamassa a base d'argila, tot i que alguns tovots mostrin altres materials adherits. La unió de les peces devia ser reforçada per mitjà de les empremtes practicades amb els dits en una de les cares de cada peça per tal que hi penetrés l'argamassa. Sembla que la part empremtada era col·locada boca avall.

L'anàlisi de resistència dels tovots ens indica que aquestes parets podien ser bastant altes, tot i tenint en compte que la coberta fos pesada. Els sostres devien ser recoberts d'argamassa i ramalla, i reforçats amb plaques de llicorella.

Tanmateix, pel que fa a l'establiment, l'alçària es redueix.

Es difícil que aquestes construccions permetessin, a

persones de 170 o 180 cm d'alçada, de cabre-hi dempeus, i que fossin prou sòlides per a resistir als efectes del vent i d'altres agents sense l'existència d'elements d'apuntament, les restes dels quals hem trobat en forma de forats practicats a la roca, els quals analitzem més endavant.

L'any 1987 vàrem recuperar un fragment (de 55 X 75 X 55 mm) de tovot que presentava en dues de les seves cares, superfície molt ben allisada, a les quals s'havia aplicat una capa d'engalbe a franges de diferents tonalitats de la gamma dels beixos i ocres. Aquesta descoberta és un indicatiu de que almenys algunes de les habitacions d'aquest poblat tenien les parets pintades.

Com hem dit abans, en diversos habitacles trobem una sèrie de forats practicats a la roca, la funció dels quals, sovint, es pot relacionar amb l'apuntament de les parets i els sostres esmentats.

Per les seves característiques, els diferenciem en tres grups:

1) Segons la tècnica emprada:

a) Aprofitament de clivelles en el sòl, eixamplades en

un punt determinat.

b) Perforació de la roca viva.

c) Perforació i revestiment interior mitjançant l'aplicació de còdols verticals.

En aquest cas, diríem que es tracta, en realitat, del mateix tipus que el grup a), però en més bon estat de conservació, o bé que ha tingut una utilització posterior. Perquè és clar que la funció dels còdols és, aquí, la de falcar algun element, probablement troncs, suports de fusta, etc.

2) Segons la forma:

a) Circulars.

b) Ovalats.

c) Semicirculars.

3) Segons la situació:

a) A poca distància d'un mur, seguint la mateixa alineació.

b) A l'interior d'un àmbit.

c) Formant part de tot un conjunt; alguns d'aquests són grups de 3, formant angle recte.

Totes aquestes característiques, juntament amb d'altres, com les mides de llargària, d'amplada i de profunditat, són indicades en el quadre que presentem a continuació.

En indrets molt localitzats, trobem restes de paviments preparats, sobretot a l'espai que correspondria als angles.

Solen constar dels nivells següents, de baix a dalt:

-capa de còdols, disposats artificialment (emmacat).

De vegades els macs són substituïts per padellassos.

-capa d'argila piconada.

-capa, d'aproximadament 1 cm de gruix, d'argiles més fines i molt roges enllustrades.

Pel que fa a les tipologies diferenciem tres tipus d'àmbits:

.els que ocupen tot l'espai entre el carrer i la murada o límit nord del poblat, sense cap element de separació. Es a dir, els que constitueixen una estança única.

.els àmbits que presenten aquest espai compartimentat.

.els àmbits que tenen el doble d'amplada de la resta (*fid*). En aquest cas pensem que o bé no anaven coberts, o bé hi calien elements verticals de suport per tal de subjectar la coberta. Aquest fet quedaria justificat per

la gran concentració de forats excavats a la roca, localitzats en l'interior d'aquests àmbits.

Així, doncs, en el disseny comprovem que domina un criteri formal, no solament, en en la configuració rectangular dels àmbits, sinó també, en la seva disposició. En canvi, les dimensions, en concret, les amplades, vénen condicionades segurament per un criteri constructiu: les possibilitats de cobriment amb elements vegetals. Aquest criteri constructiu determina l'existència d'un mòdul en la trama urbana, que trobem repetit al llarg de tota la superfície del turó. En aquest sentit, hem observat la disposició de pedres de litologia molt diferenciada a la de la pròpia construcció i, sovint forànies a aquestes contrades, que segueixen el mateix mòdul tot definint una clara alineació.

.Fites "urbanes"

En el costat est -al qual hi ha un accés des del riu- no es conserva gairebé cap construcció. Hi trobem uns grans blocs de gres roig que fan de barrera natural i que imposen el pas d'una sola persona, permetent, per tant, un control d'aquesta possible entrada al poblat. També hi ha un mur,

orientat al nord-est i construït amb una sola alineació de blocs de pedra, disposats transversalment, respecte als quals no advertim cap selecció per formes ni per mides. Se'n conserven d'una a tres filades, com a màxim, i arriba gairebé als 40 cm d'alçada. Aquest mur enllaça la part més oriental del cim amb l'àrea d'habitacions.

A l'altre extrem del carrer, pel costat oest, hi trobem una construcció de planta quadrangular, que més endavant analitzem. Es tracta d'una plataforma delimitada per un mur de contenció construït amb una tècnica més semblant a la de la murada que a la de la fàbrica dels àmbits. En aquest cas hem pogut constatar que presenten l'extrados amb pedres disposades en sec i col·locades amb un sol parament.

Així, doncs, un cop descrits els trets més importants que defineixen aquest establiment, podem suposar que la construcció dels poblats a les darreries de l'edat del Bronze/ començaments del Ferro I, és el fruit d'una planificació estructurada. Aquest fet ens demostra que determinats grups humans ja haurien assolit uns nivells de civilització i d'interrelació organitzativa suficients per a poder crear un hàbitat capaç de satisfer les necessitats de

tot un col·lectiu, àdhuc amb certa complexitat jeràrquica.

TREBALLS REALITZATS L'ANY 1994

D'acord amb el programa previst, entre els dies 3 i 11 de desembre es va portar a terme una nova intervenció, centrada bàsicament en l'estudi i consolidació de les estructures relacionades amb la torre.

Es tracta d'un recinte de planta gairebé rectangular on apareixen documentades diferents refeccions i superposicions de murs fets mitjançant tècniques diverses. Fins avui, aquesta estructura juntament amb les construccions que trobem en un sector molt concret de la murada, és l'indret de tot l'establiment on hem trobat certa complexitat arquitectònica que evidencia diverses fases constructives.

A grans trets podem descriure aquest conjunt de la manera següent:

A partir d'una primer àmbit que denominem T, de planta gairebé quadrada, al qual li manca l'angle nord-oest, construït directament a la roca viva hi ha adossada una segona construcció, denominada R, al costat sud, que tanca un àmbit de planta quadrada de m de costat. Dos dels murs

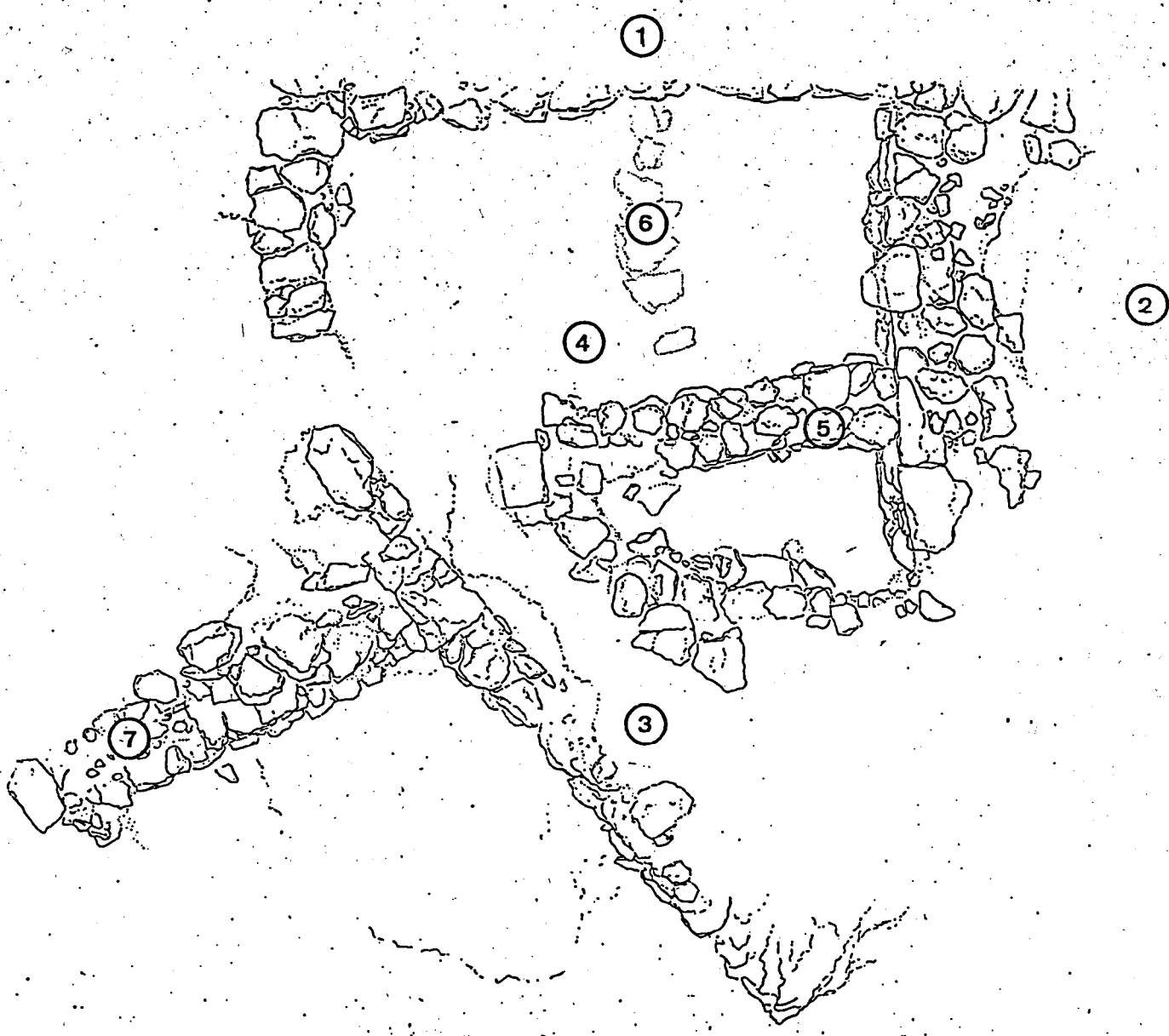
d'aquesta construcció conserven només dues filades de pedra.

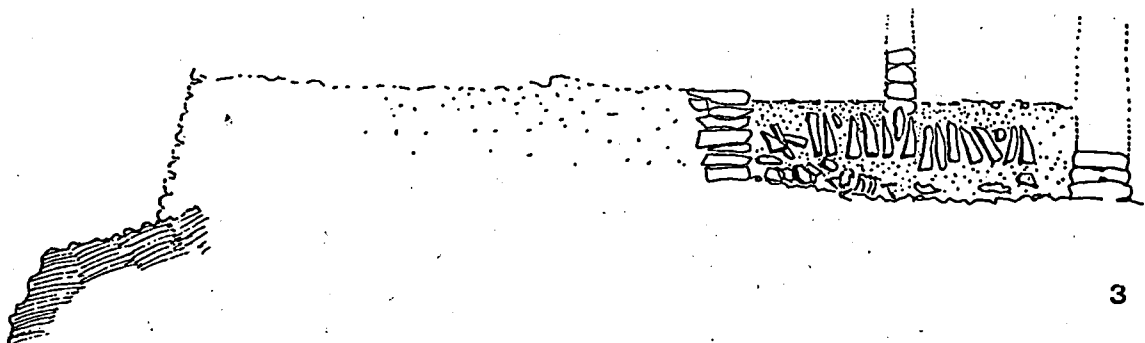
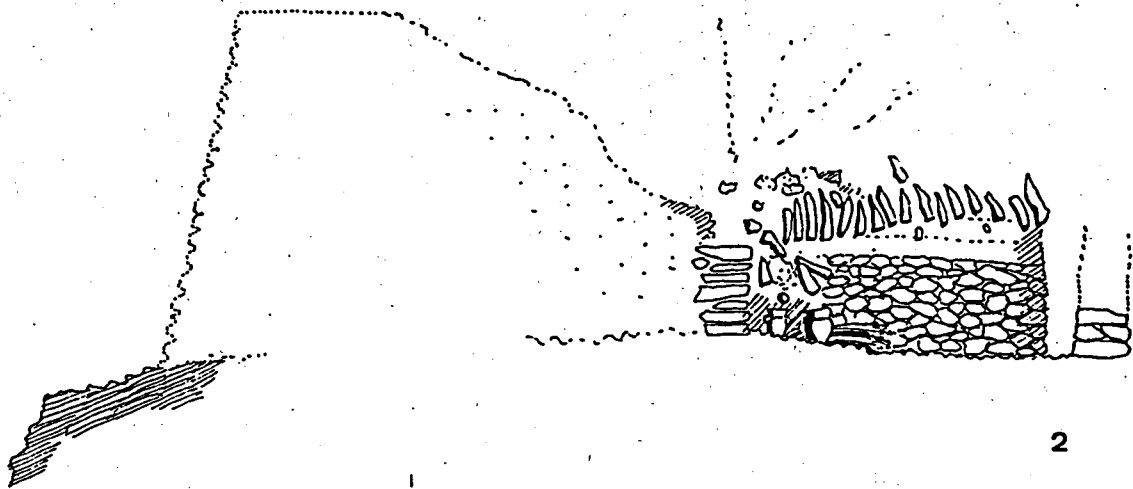
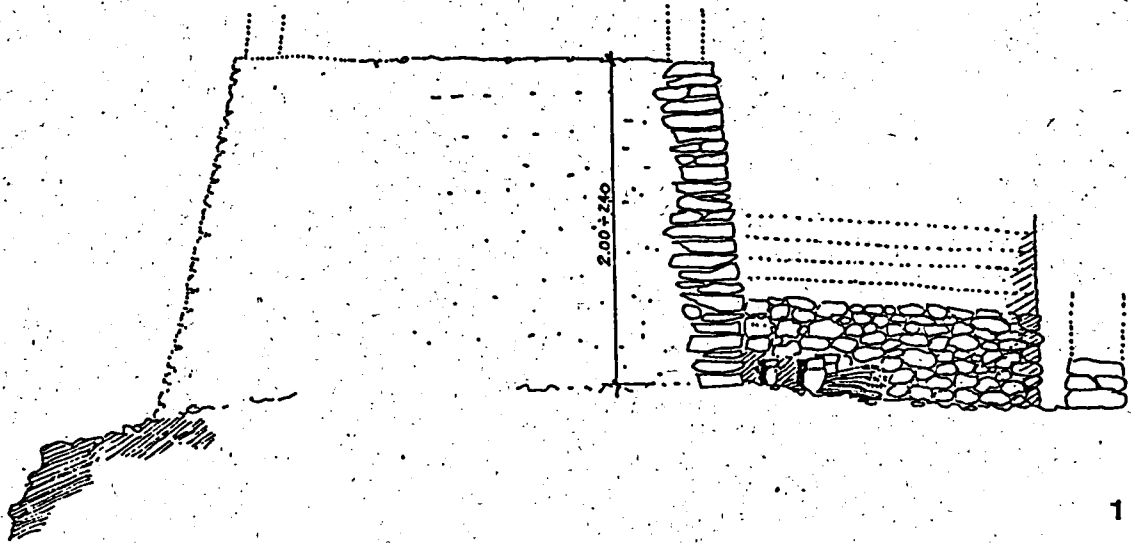
El T, apareix ben delimitat per 4 murs ben conservats, dos dels quals s'assenten directament sobre el nivell de còdols. També hi trobem un mur, fet posteriorment, en sentit nord-sud construït amb una tècnica diferent amb blocs de conglomerat tallats, provinents del mateix pujol, que dicotomitza l'espai interior d'aquesta torre en dues àrees tancades denominades: T1 i T2.

A la T1 hi havia un gran enderroc que cobria l'estrat de cendres amb restes de ceràmiques i de fauna abundants.

A la T2 s'han aixecat diferents nivells d'enderroc. La paret atalussada per la cara nord, no presenta una alineació clara a la cara sud, ^{que} és feta amb lloses de gres roig bastant planes col·locades en sec. L'any 1991 vàrem aixecar-ne 6 filades que apareixien enderrocades. Després d'haver procedit al seu dibuix van ser retirades provisionalment per tal de continuar l'excavació. Tanmateix hi ha previst restituir-les al seu lloc original després d'haver acabat l'excavació i estudi.

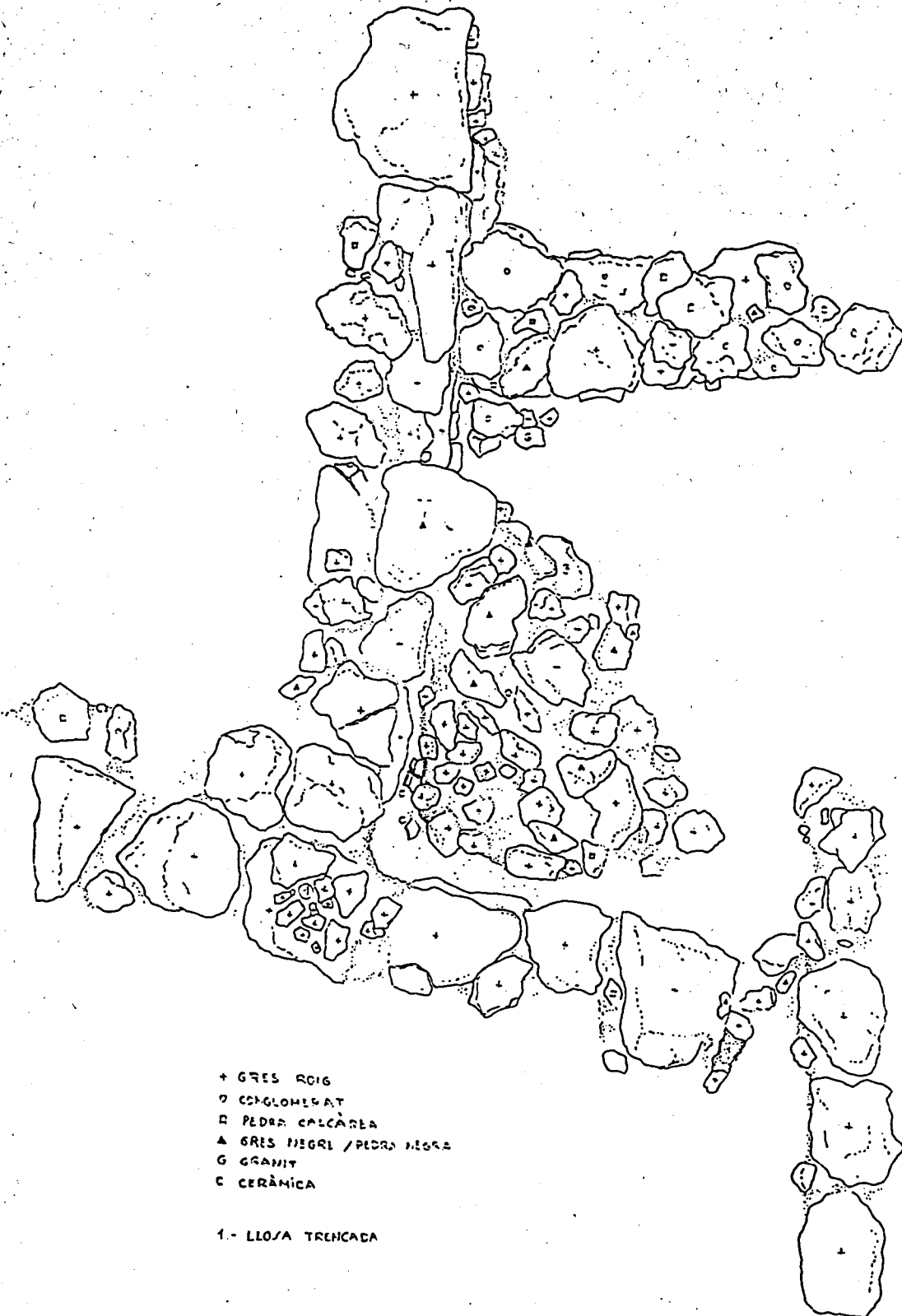

PR.

CALA VIII - INTERIOR TORRE

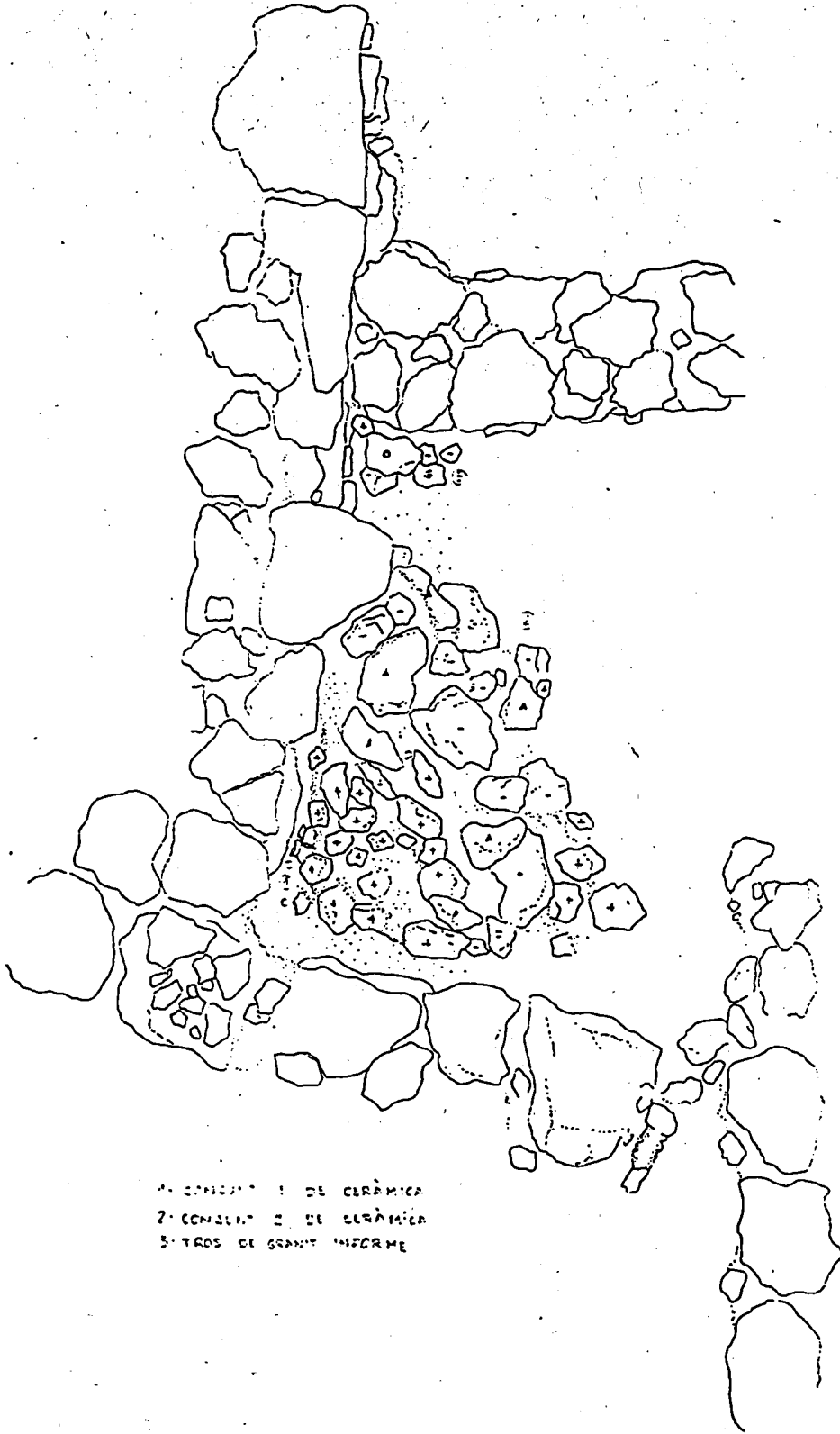
DESSENYAT DEL PAREL·LIT SUD.

- + GRES ROIG
- O CONGLOMERAT
- R PEDRA CALCAREA
- A GRES NEGRE / PEDRA NEGRA
- G GRANIT
- C CERANICA

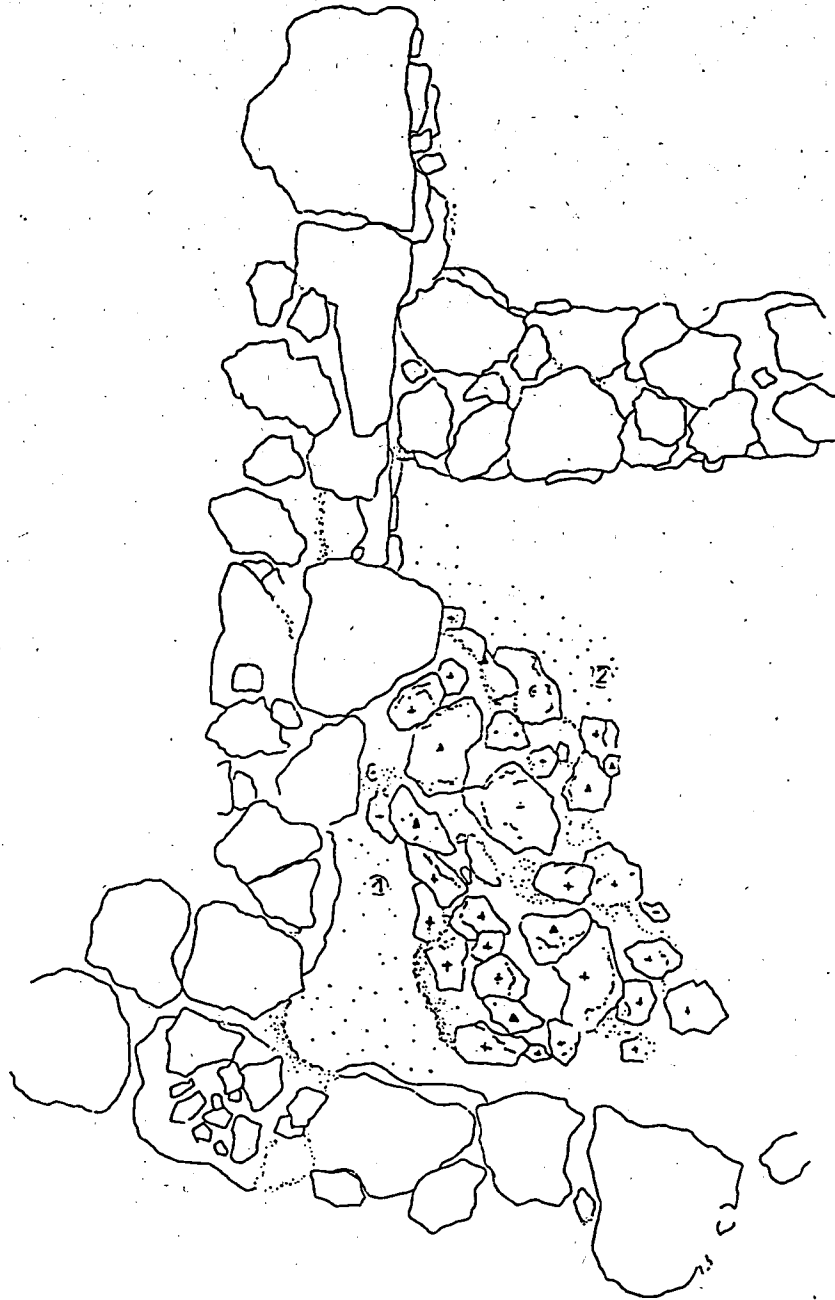
1.- LLOSA TRENCADA

RETIRADA DE PEDRE (14)

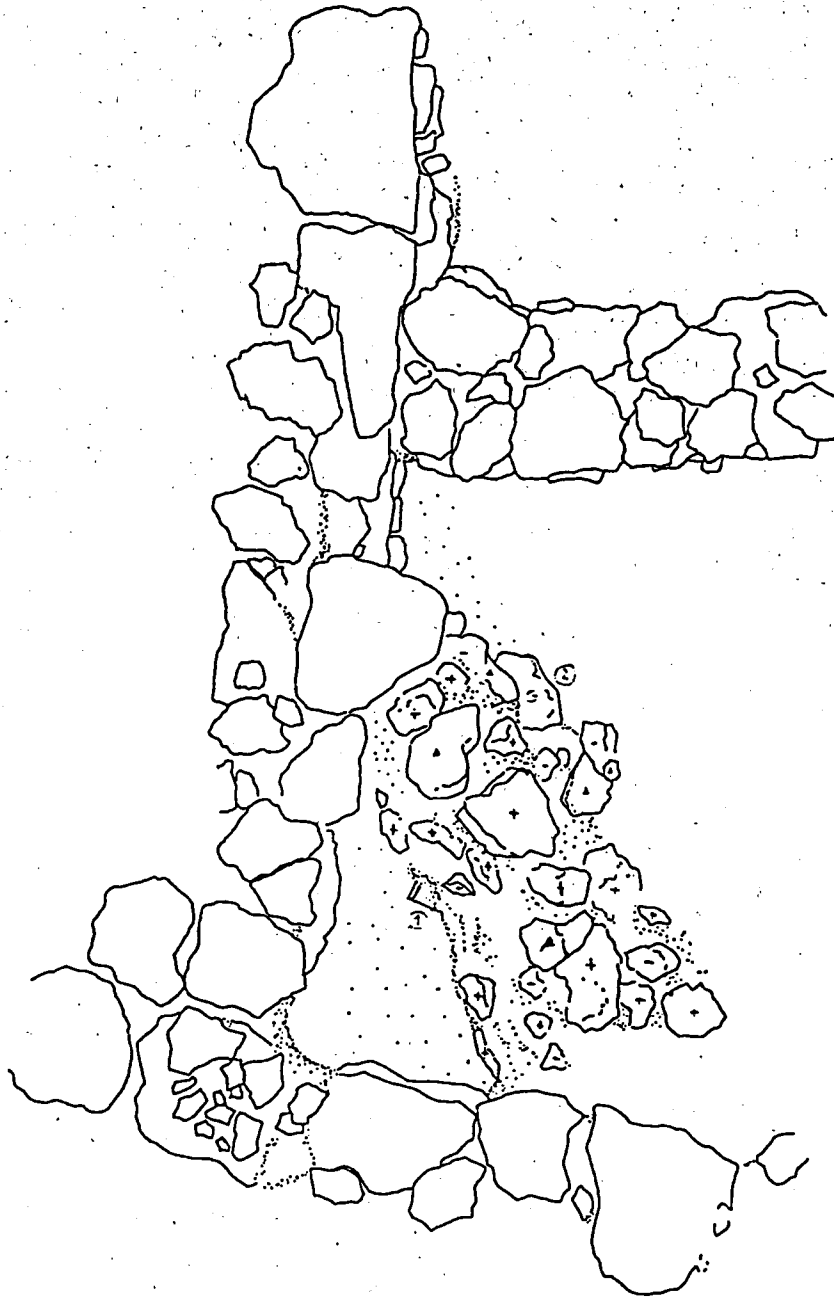
- 1. CONCRETO 1 DE CERÁMICA
- 2. CONCRETO 2 DE CERÁMICA
- 3. TROS DE GRANIT INFORME

RETIRADO DE PEDRES (2)

- 1- CONJUNT 1 DE CERÀMICA
- 2- CONJUNT 2 DE CERÀMICA

RETIRADA DE PEDRES (3)

- 1. CONJUNT 1 DE CERÀMICA
- 2. MOLI NÚM. 2

INVENTARI. CAMPANYA PUIG ROIG 1994

Puig Roig 94. Recollida superficial (Torre)	Núm. Inventari
1 frag. vora cer. brunyida feta a mà	1
5 frag. s/f cer. brunyida feta a mà	2-6
3 frag. s/f cer. decor cordons feta a mà	7-9
10 frag. s/f cer. comuna feta a mà	10-20
1 frag. d'os	21
1 nòdul de sílex	22

Puig Roig 94. Neteja àmbit forats 9-XII-94	
1 frag. cer. s/f brunyida feta a mà	1
6 frag. cer. s/f a mà	2-7

Puig Roig 94. Àmbit L.	
1 frag. carena urneta brunyida	1

Puig Roig 94. Paret . Forat furtius	
2 frag. vora brunyida	1-2
2 frag. vora cer. dec. cordons	3-4
3 frag. s/f cer. dec. cordons	5-7
2 frag. vora cer. feta a mà	8-9
1 frag. base cer. comun. feta a mà	10
4 frag. s/f cer. brunyida feta a mà	11-14
31 frag. s/f cer. comuna feta a mà	15-46
1 frag. base cer. comuna feta a mà	47

Puig Roig 94. Neteja contrafort. Paret torre 9-XII-94	
1 frag. vora urneta brunyida feta a mà	1
4 frag. urneta brunyida feta a mà	2-5
1 frag. s/f cer. dec. cordons	6
1 frag. s/f cer. dec. cordons	7-8
6 frag. s/f cer. cer. feta a mà	9-14
4 frag. indetermin. d'os	15
3 còdols	16
1 asclà de sílex	17

Puig Roig 94. Torre-Enderroc (sota pedres) Cala VIII. 6-XII-94	
3 frag. vora urneta brunyida	1-3
1 frag. base urneta brunyida	4
12 frag. s/f urneta brunyida	5-17
4 frag. cer. dec. cordons feta a mà	18-21
8 frag. s/f cer. dec. cordons feta a mà	22-28
10 frag. vora cer. feta a mà	29-38
4 frag. base cer. feta a mà	39-42
122 frag. s/f cer. feta a mà	43-161
6 frag. d'os indeter	162
9 frag. tovot	164
Pedres i licorelles	165

Puig Roig 94. Enderroc Torre (Cala VIII). 6-XII-94	
3 frag. vora urneta brunyida	166-168
1 frag. s/f urneta, amb decoració amb espiga	169
7 frag. s/f cer. dec. cordons	170-176
4 frag. base cer. comuna feta a mà	177-180
40 frag. s/f cer. comuna feta a mà	181-221
2 frag. d'os	222
2 frag. tovot	223
Licorelles	224

Puig Roig 94. Enderroc torre sota pedres. 7-XII-94	
1 frag. vora cer. brunyida feta a mà. Ox.	225
5 frag. vora cer. brunyida feta a mà	226-230
1 frag. vora urneta brunyida feta a mà	346
2 frag. base cer. brunyida feta a mà	231-232

1 base cer. brunyida feta a mà	347
1 frag. carena brunyida feta a mà	233
1 frag. s/f urneta brunyida. Dec. amb acanaladures	348
6 frag. s/f cer. dec. cordons	245-249
1 frag. base cer. feta a mà	250
1 frag. s/f cer. dec cordons	251
38 frag. s/f cer. comuna feta a mà	252-289
Tovot	290
1 frag. asclà de sílex	291
Licorelles	292

Puig Roig 94. Sota Torre (entre pedres) VIII. 7-XII-94

---

3 frag. vora urneta brunyida	293-295
8 frag. s/f urneta brunyida	296-303
2 frag. base cer. feta a mà	304
1 frag. cer. s/f dec. cordons	305
1 frag. voretà urneta brunyida	306
1 frag. vora cer. comuna feta a mà	307
34 frag. cer. feta a mà	308-342
1 frag. s/f cer. brunyida dec. incisions	343
1 frag. vora cer. brunyida	344
1 frag. d'os indeterminat.	345

Puig Roig 94. Entre pedres. Basament torre (foto). 7-XII-94

---

1 frag. vora cer. brunyida feta a mà	346
--------------------------------------	-----

Puig Roig 94. Voltants torre, nivell argiles 1. 8-XII-94

---

7 vores cer. brunyida feta a mà	1-7
2 bases cer. brunyida feta a mà	8-9
1 frag. s/f cer. brunyida dec. incisions	10
11 frag. s/f cer. brunyida	11-22
3 frag. vora cer. dec. cordons, feta a mà	23-25
8 frag. s/f cer. dec. cordons	26-34
3 frag. vora cer. comuna feta a mà	35-37
6 frag. base cer. comuna feta a mà	38-44
1 frag. vora cer. comuna feta a mà	45
119 frag. s/f cer. comuna feta a mà	46-165
4 frag. dec. cordons, cer. feta a mà	341-344
Tovots	166

Puig Roig 94. Voltants Torre, nivell argiles 2. 8-XII-94

---

7 vores urneta cer. brunyida	167-174
1 base urneta cer. brunyida	175
1 arranc. de nansa de cer. brunyida feta a mà	176
2 frag s/f cer. brunyida dec. acanaladures	177-178
36 frag. s/f cer. brunyida dec. acanaladures	179-215
11 frag. s/f cer. dec. cordons	216-227
1 frag. base cer. dec cordons	228
4 frag. vora cer. comuna feta a mà	229-232
103 frag. s/f cer. comuna feta a mà	233-336
6 peces carena urneta brunyida dec. mugró	345
2 vores urneta brunyida	346-347
6 frag. s/f urneta brunyida	348-349
1 frag. s/f dec. cordons cer. feta a mà	350
Ossos	337
Tovots	338
Licorelles	339

Puig Roig 94. Nivell sota enderrocs. Torre parets interiors. 8-XII-94

---

12 frag. s/f. cer. brunyida feta a mà	1-11
1 frag. s/f cer. dec. cordons a mà	12
2 frag. base cer. comuna a mà	13-14
8 frag. s/f cer. comuna feta a mà. Oxi.	15-22
1 frag. s/f tovot	23

Puig Roig 94. Paret N torre (sota pedres)

---

1 frag. vora urneta brunyida	1
1 frag. s/f urneta brunyida	2

1 frag. s/f àmfora, feta a torn, d'importació	3
2 frag. s/f cer. comuna feta a mà	45

Pulg Roig 94. Costat E torre. 6-XII-94

---

4 frag. voreta urneta brunyida feta a mà	1-4
2 frag. carena urneta brunyida feta a mà	5-6
1 frag. base urneta brunyida feta a mà	7
1 frag s/f urneta brunyida dec. incisions	8
27 frag. cer. brunyida feta a mà	9-36
17 frag. cer. comuna feta a mà	37-54
8 frag. d'os indeterminats	55
1 ascla de sílex	56
6 frag. tovots	57

Pulg Roig 94. Cala VIII Torre. Nivell cendres. 7-XII-94

---

5 frag. vora urneta brunyida feta a mà	1-5
4 frag. base urneta brunyida feta a mà	6-9
2 frag. carena urneta brunyida feta a mà	10-11
52 frag. s/f urneta brunyida feta a mà	12-64
1 frag. vora cer. feta a mà	65
23 frag. s/f cer. comuna feta a mà	66-89
Ossos	90
12 frag. mateixa peça urneta brunyida	127
14 frag. mateixa peça urneta brunyida	128
1 frag. s/f urneta brunyida dec. amb acanaladures	129

Pulg Roig 94. Cala VIII Torre. Nivell cendres. 8-XII-94

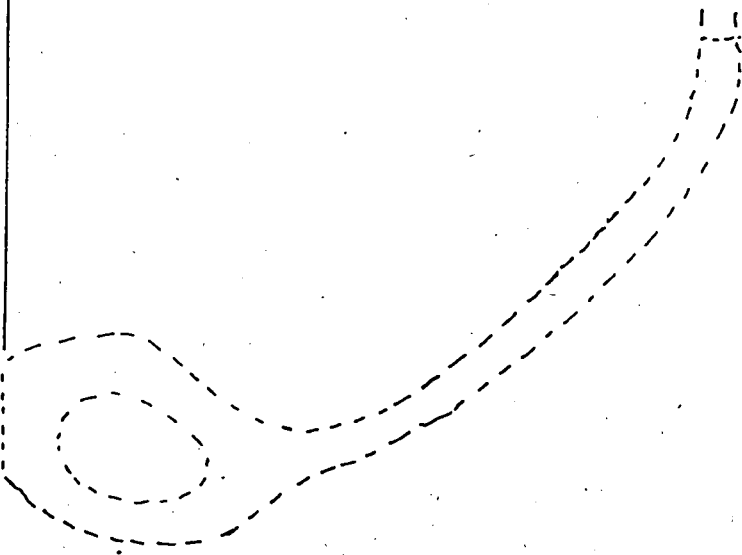
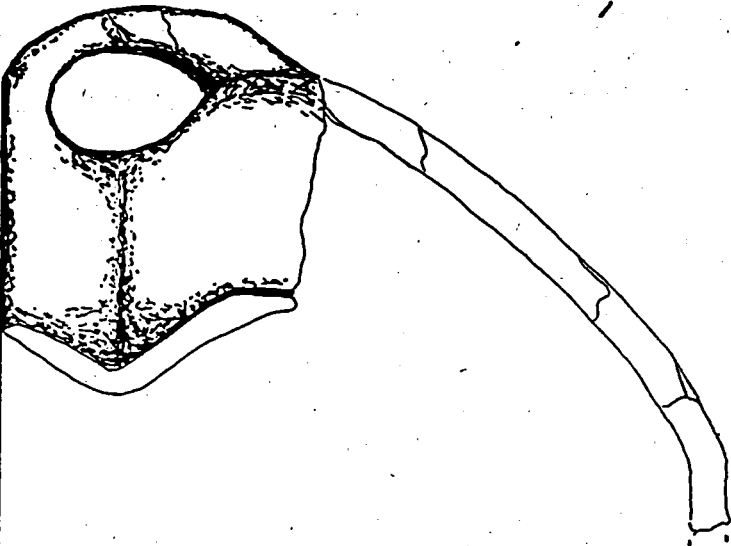
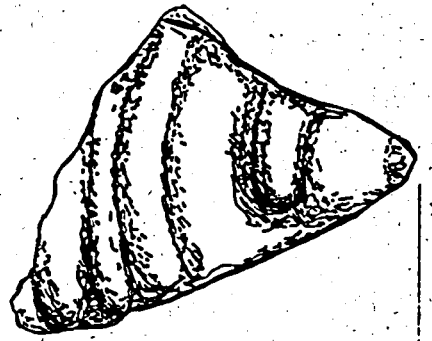
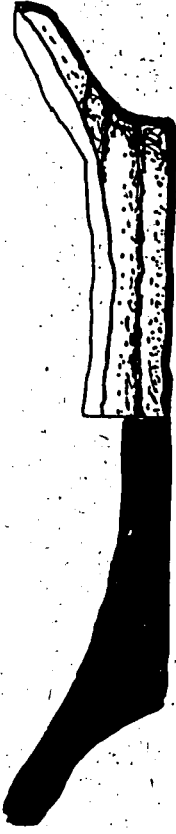
1 frag. base urneta brunyida. Feta a mà	91
17 frag. s/f cer. brunyida, feta a mà	92-109
14 frag. s/f cer. brunyida, feta a mà	110-124
1 mandíbula (porc?)	125
Ossos indeterminats	126

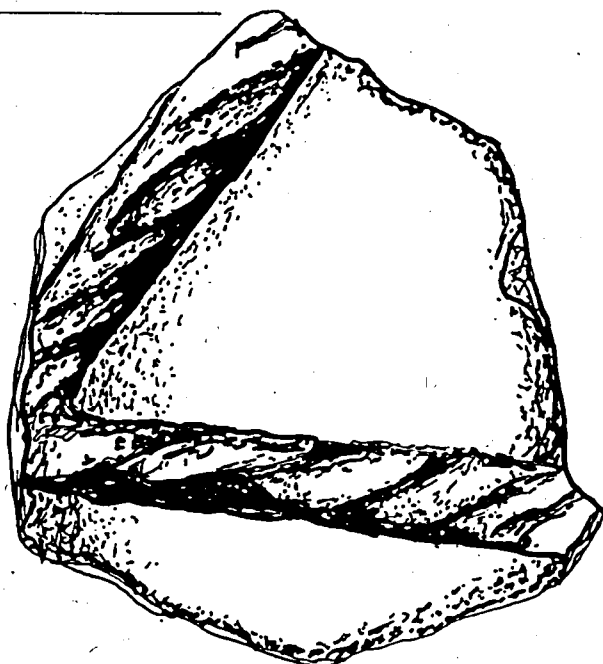
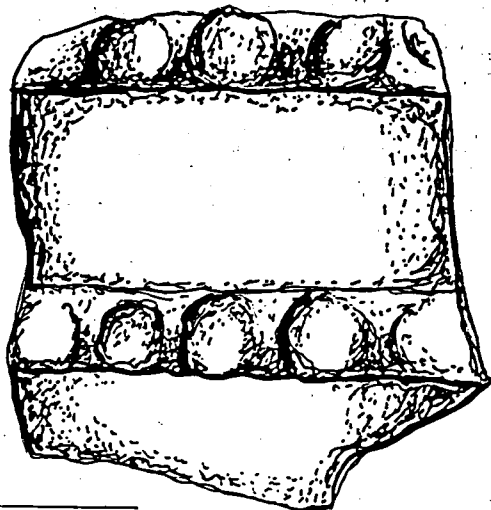
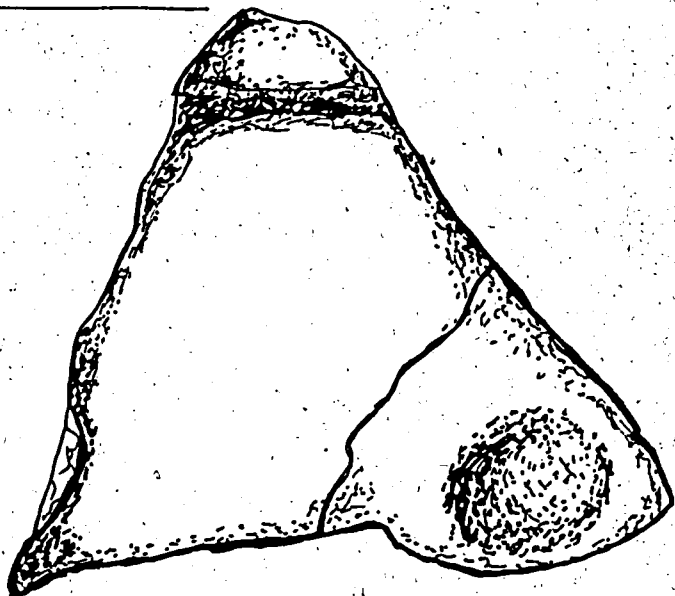

Pulg Roig 94. XXXVII. Nivell cendres. Sota enderroc. 9-XII-94

---

1 frag. vora cer. comuna feta a mà	1
1 frag. nansa cer. comuna feta a mà	2
11 frag. s/f cer. comuna feta a mà	3-15

BIBLIOGRAFIA

BARBERA, J. i SANMARTI, E. (1977). -Nota acerca del poblado protohistórico del Coll Alt (Tivissa, Ribera d'Ebre, Tarragona). Ampurias, 38-40, IN Simp. Int. els orígens del món ibèric. Barcelona-Empúries. 1977. pàgs 289-294

BELTRAN, A. (1960). -La indoeuropeización del Valle del Ebro. "Simposium Prehistoria Península Ibérica", 1959, Pamplona, 1960, pàgs 103-124.

BOSCH-GIMPERA, P. (1925). -Els celtes i la cultura de la primera edat del ferro a Catalunya. "Butll. Ass. Cat. Antrop.", III, Barcelona, 1925, pàgs 207- 214.

BOSCH-GIMPERA, P. (1953). -Las urnas de Boverot (Almazora, Castellón) y las infiltraciones célticas en tierras valencianas. "APL", IV, 1953, pàgs 187-193.

CABRÉ AGUILO, J. (1929). -Excavaciones en el Roquizal del Rullo, término de Fabara, provincia de Zaragoza. "Mems.

Junta Exc.", 101, Madrid, 1929, pàgs

CABRÉ I MONTSERRAT, D. (1974). -Riba-roja d'Ebre i el seu terme municipal. Tarragona, 1974.

GENERA I MONELLS, M. (1977). -Aportaciones a la arqueología de la Ribera del Ebro. "CPACastellonense", 4, 1977, pàgs. 281-285.

GENERA I MONELLS, M. (1980). -Evolució del poblament prehistòric i protohistòric: inventari arqueològic. Tesi de doctorat. 1979. Universitat de Barcelona. (publicat un resum el 1980).

GENERA I MONELLS, M. (1981). -Inventari arqueològic de la Ribera d'Ebre. "Fonaments", 3 (1981), pàgs 47-134, làms. IX-XII.

GENERA, M. (1982). -El Puig Roig del Roig. Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, 1982. Barcelona, pàgs. 215-217.

GENERA, M. (1983). -Nuevos yacimientos de las poblaciones de

los campos de urnas en la cuenca inferior del Ebro. In: Congreso Nacional de Arqueología, XVII, Logroño, 1983. Zaragoza, 1985, págs. 317-334.

GENERA, M. (1986). -Els pobles dels Camps d'Urnes al sud-est de Catalunya: l'establiment del Puig Roig. Tribuna d'Arqueologia 1985-1986, Dep. Cultura de la Generalitat. Barcelona, págs. 53-61.

GENERA, M. (1986b). -EL poblament protohistòric de la conca inferior de l'Ebre: l'establiment del Puig Roig. Quaderns 1985, quaderns del centre d'estudis comarcals de Banyoles. Volum homenatge al Dr. J.M. Corominas, vol. 2, Banyoles, 1986, págs. 163-174.

GENERA, M. (1991). -El poblament del Puig Roig del Roget: un ressum de la Protohistòria d'Europa. (Catàleg exposició) Butlletí Museu comarcal S Vilaseca de Reus.

GENERA, M. (1992). L'Ebre final: del Paleolític al món romà. Centre d'Estudis Dertosencs, núm. 37. Tortosa.

GENERA, M. (1993). -Vinebre: els primers establiments del

riberal. Recerques arqueològiques. Institut d'Estudis Ramon Berenguer IV. núm. 186, sèrie històrico-arqueològica núm. 87.

GENERA, M. (1993). Protohistòria del Priorat: el poblament del Puig Roig del Roget, el Masroig. El Masroig.

GENERA, M. (1995). -El poblament protohistòric del Puig Roig del Roget (el Masroig, el Priorat). Col·lecció de Memòries d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya, núm. 17, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

GENERA, M., JASSANS, M.S., (1979). -Nuevas aportaciones a la arqueología de la Ribera d'Ebre: Rasquera. "CPACastellonense", 5 (1979), pàgs. 293-303.

GENERA, M., PLANA, F. i TRAVERIA, A. (1980). -Algunas consideraciones sobre cerámicas prehistóricas y protohistóricas del Priorato y la Ribera de Ebro. IN "Jornadas Científicas de la cerámica y vidrio". Barcelona, 1980. pàgs. 307-314.

GENERA, M., JASSANS, M. S., TURBON, D. (1982). -La cova de

l'Alzina, Arbolí. "EAC", 1 (1982), pàgs. 132-133.

GENERA, M., BAUCCELLS, M., LACORT, G. i ROURE, M. (1985b).

-L'economia protohistòrica: Aspectes de la metal·lúrgia al Priorat i a la Ribera d'Ebre. in II Reunió d'economia antiga de la Península Ibèrica. Barcelona. 1983. Pyrenae 21, 1985, pàgs. 45-56.

GENERA, M., BRULL, C. (1987). -Consideraciones sobre elementos de construcción en asentamientos protohistóricos del sudeste de Catalunya-in XVII Congreso Arqueológico Nacional, I. Canarias, 1985, Zaragoza, 1987, pàgs. 651-660.

MALUQUER DE MOTES, J. (1946). -Las culturas hallstätticas en Cataluña. "Ampurias", VII-VIII (1945-46). pàgs. 115-184.

MALUQUER DE MOTES, J. (1954). -La Edad del Hierro en la cuenca del Ebro y en la Meseta Central española. "CIPP", III, Zaragoza, 1954.

MALUQUER DE MOTES, J. (1963). -Sobre el uso de morillos durante la Edad del Hierro en la cuenca del Ebro. "Príncipe de Viana" núm. 90-91, Pamplona 1963, pàgs. 29-39.

MALUQUER DE MOTES, J. (1984). -El poblado paleoibérico de la Ferradura, Ulldecona, Tarragona. PIP VII. Dep. Prehist. y Arqueología, Barcelona 1984.

MALUQUER DE MOTES, J. (1984). -La necrópolis paleoibérica de Mas de Mussols, Tortosa. PIP VIII. Dep. Prehist. y Arqueología, Barcelona 1984.

MASCORT, M., SANMARTI, J., SANTACANA, J. (1988). -L'establiment protohistòric d'Aldovesta. Tribuna d'Arqueologia 1987-1988, pàgs. 69-76.

MASCORT (M.), SANMARTI (J.) i SANTACANA (J.). -Noves aportacions al poblament de les comarques del curs inferior de l'Ebre: els resultats de la campanya de prospecció desenvolupada l'any 1988. IN 8è Col.loqui Intern. d'Arq. Puigcerdà. 1988. Barcelona. 1990. pàgs. 165-174.

PONS i BRUN E. (1986). -El pas de l'Edat del Bronze à la del Ferro a Catalunya. "Actes del 6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (1984)", Puigcerdà 1986, pàgs. 15-27.

RUIZ ZAPATERO, G. (1979). -El Roquizal del Rullo: aproximación a la secuencia cultural i cronológica de los Campos de Urnas del Bajo Aragón. "TVSIP", 36 (1979), págs. 247-282.

RUIZ ZAPATERO, G. (1985). -Los Campos de Urnas del NE de la Península Ibérica. (Tesis doctoral). Depart. de Prehistoria, Universidad Complutense de Madrid 1985.

VILASECA, S. (1934). -Les coves d'Arbolí. Butlletí Arqueològic Tarraconense 47-49, Tarragona.

VILASECA ANGUERA, S. (1936). -La indústria del sílex a Catalunya. Les estacions tallers del Priorat i extensions. Reus.

VILASECA, S. (1936) -La indústria del sílex a Catalunya. Les estacions tallers del Priorat i extensions. Reus.

VILASECA, S. (1939). -Dos cuevas prehistóricas de Tivissa. Ampurias, 1, 1939, págs. 159-185.

VILASECA, S. (1943). -Poblado y necrópolis del Molá. Acta Arqueológica Hispánica, 1, Madrid.

VILASECA, S. (1947). -El campo de urnas de las Obagues del Montsant y la evolución de la cultura de las urnas en el sur de Cataluña.- Archivo Español de Arqueología, 66, Madrid, págs. 28-45.

VILASECA, S. (1952). -La coveta de l'Heura, de Ulldemolins-Ampurias, 14, Barcelona.

VILASECA, S. (1953). -Las industrias del sílex tarraconense- Madrid, C.S.I.C. 1953.

VILASECA, S. (1954). -Nuevos yacimientos tarraconenses de cerámica acanalada-. Instituto de Estudios Tarraconenses- Ramón Berenguer IV. Reus, 1954.

VILASECA, S. (1956). -El campo de urnas de la Tosseta (Guiamets). In -IV Congreso Internacional de Ciencias Prehistóricas y Protohistóricas- Madrid. 1956, págs. 841-856.

VILASECA ANGUERA, S. (1966). -La primera Edad del Hierro en el Sur de Cataluña. "Atti. Cong. Inter. S. Preist. e Prot. III", Roma, 1966.

VILASECA, S. (1973). -Reus y su entorno en la Prehistoria- 2 vols. Reus, Asociación Estudios Tarraconenses, 1973.

VILASECA, S., MAÑÉ, R., SOLÉ CASELLES, J.M. (1963). -La necrópolis de Can Canyís (Banyeres, prov. de Tarragona). "Trabajos Seminario Historia Prim. del Hombre", VIII (Universidad Madrid, 1963).

VILASECA DE PALLEJA, M. L. (1958). -De cerámicas posthallstáticas. "RABM", LXV (Madrid 1958), pàgs. 579-584.

EQUIP DE TREBALL

COORDINACIO: Margarida Genera i Monells

CO-DIRECTORS: M. Cinta Montañés i Príncep (licenciada en Història)

C. Brull i Casadó.

RESPONSABLE DEL TRACTAMENT ESTADISTIC I INFORMATIC DE LES DADES: Vicenç Alcaraz i Pérez (Professor de la Universitat Rovira i Virgili).

COL·LABORADORS: Montserrat Delsors i Arasa (Llicenciada en Geografia i Història)

Teresa Anton Benaiges (Llicenciada en Història)